

Съвременното общество, образователната политика, икономиката на България отразяват демократизма и хуманизма на протичащите промени. Заедно с това образованието устойчиво съхранява, обогатява и развива своите национални образователни традиции, с тенденция те да са съизмерими със европейските стандарти.

В този смисъл това, което излиза на преден план за ръководителите на учебни заведения, различни организации е динамиката в ролята на този, който управлява. Той все повече започва да изпълнява мениджърски функции, ориентирани към европейските и световни стандарти за качество.

Управлението се свързва както с концепцията “управление – мениджмънт”, така и с концепцията “качество, ефективност, ефикасност”. Обединителната връзка между тях може да се открие в постановките, според които за съвременния мениджър е важно умението да прогнозира и да планира, да надниква изпреварващо в бъдещето, формирането на екипа и осигуряване ефективност от неговата дейност, умело съчетаване на позитивна етика и ефективна техника .

Основните функции на управленца , са реципрочни на функциите на мениджмънта изобщо: планиране, вземане на решения, организиране, мотивиране, управление на персонала и контрол.

Управлението не е самоцел, нито поредна образователна “мода”. То е практически необходимо за поддържане от управляващият на учебното заведение на негов привлекателен образ в условията на конкуренция на пазара на учебни заведения.

Културата на един управленец е неин отличителен белег, изразяващ се във видими и невидими аспекти на живот в дадената институция. Тя може да се дефинира като съвкупността от ценности, споделяни от нейните членове, развити в процеса на функциониране, при справянето с външни и вътрешни проблемни ситуации.

Структурата на една ръководна личност се формира от две големи групи елементи -

неосезаеми и осезаеми /културни проявения/. Неосезаемите елементи включват вярвания и ценности, а културните проявения се изразяват в норми на поведение и отношение към символи, ритуали и церемонии, физическо обкръжение в дадената структура. Това съдържателно многообразие поражда трудности при измерването на качествата на един ръководител и способността му да управлява себе си като цяло, а впоследствие и тези с които ще работи и оценява.

Характерни са някои особености, които характеризират дадена личност, заемаща управленска функция като:

- Характер, който ще определя формирането на екипа от отделни хора, от взаимоотношенията в по-голяма социална група;

- Ще допринесе за определяне поведението на хората;

- Ще се постига желаната хармония с околните ;

- Съчетание между народопсихология, личностни ценностни системи и групови взаимодействия;

Но тези способности често пъти се неутрализират и потискат от сформирания екип, ако този, който го управлява не може да управлява сам себе си.

Склонността да се мечтае, да се дава воля на въображението е емоционалната гаранция, че лидерът е готов да осъществи своите намерения и политика, така, че да не вреди нито на себе си, нито на тези, с които ще работи. Преобразуването и организирането на всичко това не е лесно, но е необходимо. Намирането на възможности и творческа стратегия, разработване и реализиране на идеи - това трябва да умеят и могат все по-голямо количество от желаещите да управляват и ако искат успешно да ръководят в съвременните условия на конкуренция.

Този, който ще заема ръководна роля е необходимо да организира себе си по пътя на личния самоанализ с определянето на своите силни и слаби страни, а също така и с определени празноти по отношение на интелект, познания, обноси и отношения към околните, за да може това да изисква от своите колеги.

Културата, самопознанието, увереността в себе си, които един човек притежава на базата на богат опит, пронизва всичко - дейност, обноси, дизайн, стратегия и тактика. Всичко това се изгражда бавно и трудно, но без него е немислимо бъдещето на един добър управленец.

Управленческата работа има интелектуален характер, но преди всичко, управленецът трябва да бъде човек, трябва да умеє да ръководи собствените си мисли, собственият начин на живот и то така, че да не е в ущърб нито на работата, нито на екипа, с който ще работи, а най малко и на себе си.

От голямо значение е мотивирането му за заемане на отговорната длъжност, но и умението да мотивира хората около себе си за дейности, които осигуряват социалните и физиологични потребности на колектива, с оглед постигането на определените цели.

В процеса на изпълнение на целите, задачите и функциите на дадена организация възникват проблеми от най-различно естество, по които управленецът трябва да може да взема решения за осигуряване нормалното изпълнение на задачите или по-ефективното му функциониране, ускоряване на развитието му.

Управлението в много случаи е процес на вземане на решения, с които се изпълняват разнородни задачи, но ако един управляващ не може да управлява сам себе си, ще му бъде трудно да управлява и другите, ще му е трудно и да взема правилното решение.

В училищното управление решението придобива особен характер, то определя поведението, координира дейността на учители, ученици, обслужващи звена. Дейността на управляващият е свързана с вземането на управленчески решения, които се отличават с всеобхватност. Решенията могат да бъдат свързани с определянето на количествени резултати и такива, които дават качествена информация за резултатите. Тези, които свързват количествените резултати са по-лесни, защото могат да се

оптимизират, като се използват традиционните и рутинни подходи и начини. Другите изискват от управленеца да проявява творчество и интуиция, но ако тези неща са му чужди, ще му бъде трудно да се справи с всичко.

Вземането на решение, събирането и обмяната на информация са съставна част от работата на управляващият определена институция. Без необходимите умения, целенасоченост, своевременност, компетентност, всичко би било немислимо.

Изискванията и решенията на ръководителят винаги трябва да бъдат добре обосновани и насочени към рационалното и разумно изпълнение на задачите и поставените цели, но предварително добре обмислени и погледнати през очите на този, който ги поставя. Те не трябва да се градят на емоции, интуиция и опит от миналото. Те трябва да се вземат на основата на много добра подготовка и определена логическа последователност след преосмисляне на всяка една стъпка.

Това зависи от професионализма на управляващият, от неговата научна подготовка, организационен опит и от умението му преди всичко да управлява своите възгледи, мисли и начинания, търсейки алтернативи на всяко едно решение.

Управленската дейност е винаги решаване на задачи и много често решаване на проблеми. Решения могат да вземат много хора, но за управленците те са постоянно задължение. Решенията, които вземат не само за себе си, но и за другите са задължаващи решения. Ако не могат да вземат подходящото решение, не могат да вземат отношение по него, то те не ще успеят да се справят и с управленските си функции, поради неумението да се управляват сами.